

Visie vooraf

Onzekere tijden

De wereldeconomie heeft zich vanaf medio 2009 gestaag aan de recessie ontworsteld. Hoewel de naweeën van de recessie met name in de traditionele industrielanden nog goed voelbaar zijn, is het gevoel van acute crisis naar de achtergrond verdwenen.

Om te beginnen met de naweeën. Deze nemen boven alles de vorm aan van een hoge werkloosheid en uit het lood geslagen overheidsfinanciën. Ons land is, met Duitsland, een gelukkige uitzondering. Onze werkloosheid is nog steeds laag (en dalende) en onze overheidsfinanciën verkeren, hoewel verslechterd, in een aanmerkelijk betere staat dan in de meeste andere landen. Maar wereldwijd ligt hier een stevige beleidsuitdaging.

In Europa kampt de eurozone nog steeds met grote problemen. Hoewel de situatie minder acuut lijkt dan enige tijd geleden, zijn de onderliggende problemen nog niet opgelost. De komende weken zal bekend worden op welke wijze de Europese beleidsmakers de situatie willen stabiliseren. Maar het is nu al duidelijk dat landen als Griekenland en Ierland, maar ook Portugal en Spanje nog een moeilijke tijd tegemoet gaan.

In de loop van het jaar zal ook steeds duidelijker worden hoe slecht de overheidsfinanciën er in de Verenigde Staten eigenlijk voorstaan. Niet alleen op federaal niveau, maar ook in diverse staten. Een groot probleem is dat de politieke samenwerking ronduit slecht is, waardoor de problemen niet eenvoudig kunnen worden opgelost.

Andere onzekerheden betreffen de inflatievooruitzichten. Op de wat langere termijn dreigt inflatiegevaar vanuit de overheidsfinanciën. Wereldwijd, dus ook in Europa, zijn zoals gezegd de overheidsfinanciën uit het lood geslagen. De staatschuld is fors opgelopen en moet weer omlaag worden gebracht. De koninklijke weg daartoe loopt natuurlijk via begrotingsoverschotten en aflossing van schuld. De praktijk leert echter dat overheden vaak liever de schuld uithollen via een wat hogere inflatie. Hoewel dit gevaar in Europa minder groot is dan in bijvoorbeeld de VS, mag het niet worden onderschat.

Op korte termijn speelt al inflatiedruk vanuit de grondstoffenmarkten. Gezien de onrust in het Midden-Oosten kunnen de olieprijsen nog wel een tijdje onder opwaartse druk blijven. Ten tweede mag de kans dat hoge energieprijzen overslaan naar hogere looneisen dan in het algemeen niet zo groot zijn, het kan in bijvoorbeeld Duitsland ook niet meer worden uitgesloten. De ECB wil deze bedreigingen voor de prijsstabiliteit niet negeren, dus zij zal haar beleid op korte termijn verkrappen.

Koppel al deze onzekerheden aan de volstrekte onvoorspelbaarheid van de uitkomst van de brede volksoptstanden in het Midden-Oosten en het is duidelijk dat ook 2011 weer eens een onverwacht turbulent jaar kan worden.

Wim Boonstra
W.W.Boonstra@rn.rabobank.nl